

Arkivkode:

FU-sak: 22/12

Sak nr.:

---

Møte: 07.11.12

---

---

## **EPHORUS. STATUS FOR PLAGIATSJEKK I FORSKERUTDANNINGEN**

---

### **Bakgrunn**

Forskningsadministrativ avdeling har foretatt en første kartlegging av fakultetenes bruk av Ephorus i forskerutdanningen, eller eventuelt annen programvare eller i forbindelse med plagiatsjekk. Fakultetene ble bedt om gi en kort skriftlig orientering om hvilke rutiner og prosedyrene for bruk av Ephorus, hvilket omfang bruken har og hvem som styrer den, eller om det eventuelt foreligger planer for etablering av rutiner og prosedyrer for plagiatsjekk og bruk av Ephorus dersom det ikke allerede er innført.

Forskningsadministrativ avdeling har mottatt følgende tilbakemeldinger:

#### **Det humanistiske fakultet**

Det humanistiske fakultet har ingen etablerte ordninger på ved instituttet eller ved fakultet for plagiatsjekk av avhandlinger til doktorgrad. Det foreligger heller ingen planer om innføring av Ephorus. Fakultet er imidlertid åpen for at det etableres en institusjonell ordning for plagiatsjekk.

#### **Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet**

Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet skal alle vitenskapelig ansatte ha fått informasjon om bruken av Ephorus som et hjelpemiddel i forbindelse med plagiatsjekk. Det er ikke satt noe krav fra fakultetet i forhold bruk av Ephorus i forbindelse med avhandlingene. Det foregår bruk av Ephorus i fagmiljøene, men fakultetet er ikke kjent med i hvilket omfang det utføres.

Forskerutdanningsutvalget ved fakultetet har det siste året brukt mye tid på å diskutere problemstillingen. Utvalget har hatt Ragnar Fjelland (SVT) tilstede med presentasjon og etterfølgende diskusjon. Utvalget har i stor grad diskutert forebyggende tiltak i forhold til plagiering i større grad enn å diskutere "hvordan få sjekket alle".

Et annet poeng er også at avhandlingene ved fakultetet i all hovedsak er artikkelbaserte og har derfor hatt en grundig review allerede før avhandlingen leveres inn.

Bedømmelseskomiteen vil også i de aller fleste tilfeller bestå av ekspertene innen fagfeltet som vil være vel kjent med litteraturen som er brukt.

### **Det medisinsk-odontologiske fakultet**

Det medisinsk-odontologiske fakultet innførte Ephorus som obligatorisk i 2012. Ved innlevering av avhandlingen må det bekreftes at det er gjennomført sjekk av tekstlikhet i sammenskrivingen med Ephorus eller tilsvarende program.

[http://www.uib.no/filearchive/soknad\\_om\\_innlevering\\_av\\_dr\\_gradsarbeid-desember-2011.pdf](http://www.uib.no/filearchive/soknad_om_innlevering_av_dr_gradsarbeid-desember-2011.pdf)

For vedtaket om innføring av plagiatsjekk, hadde flere institutt har allerede begynt eller ville begynne å kjøre kappen gjennom Ephorus før kandidaten får levere.

### **Det samfunnsvitenskapelige fakultet**

Så vidt det vites benytter ikke Det samfunnsvitenskapelige fakultet Ephorus i forbindelse med innlevering av doktorgradsavhandlinger. Slik situasjonen er nå faller det på den sakkyndige komiteen å avsløre eventuelle mangler knyttet til avhandlingen.

For øvrig kan det jo tenkes at behovet for Ephorus vil være størst hos dem som skrive monografier, ettersom bestanddelene i artikkelbaserte avhandlinger gjerne har vært gjennom andre mekanismer for plagiatsjekk i forbindelse med f.eks. publisering i tidsskrift.

### **Det juridiske fakultet**

Det juridiske fakultet har ikke brukt Ephorus på avhandlingene, og det er heller ingen konkrete planer om å begynne med det. Dersom det skulle bli aktuelt, ville det ha mest for seg på engelskspråklige avhandlinger, men det er det altså ikke planer om akkurat nå.

### **Det psykologiske fakultet**

En runde til fakultetets forskerskoler viser at ingen av dem har utviklet rutiner for plagiatsjekk av avhandlinger eller papers til ph.d.-kurs. De fleste avhandlinger er artikkelsamlinger, ofte med publiserte arbeider, og har da allerede gjennomgått en kvalitetsvurdering (som regel innebærer også vurdering av plagiering) i forbindelse med peer review.

Fakultetet kan imidlertid godt se at det ville vært naturlig at det etableres rutiner for denne typen sjekk, og synes det er positivt hvis UiB sentralt tar tak i problemstillingen for å sikre like prosedyrer på alle fakultetene.

### **Forskningsdirektørens kommentarer**

Ved UiB er det kun Det medisinsk-odontologiske fakultet som har innført obligatorisk plagiatsjekk i forbindelse med avhandlingen til doktorgrad. Ved fakultetet må det nå bekreftes at det er gjennomført sjekk av tekstlikhet av i sammenskrivingen (kappen). Ingen av de øvrige fakultet har fremsatt av plagiatsjekk, men Ephorus brukes i en del fagmiljøer, men det samlede omfanget av bruken er ikke kartlagt. Dette betyr ikke at plagiatsjekk ikke

gjennomføres, men er knyttet til at artikler som inngår i avhandlinger har vært gjennom en kvalitets som også kan omfatte vurdering av plagiering i forbindelse med fagfelle vurdering.

Nå-situasjonen tilsier at det er tre alternativer for en eventuell institusjonell ordning for plagiatsjekk ved UiB. Dagens ordning er ett alternativt, der ansvaret for eventuelle faste prosedyrer, obligatoriske eller frivillige, ligger til de enkelte fakultet. Et annet er fastsettelse av en ordning som pålegger fakultetene å ha plagiatsjekk i tråd med sine egne fagtradisjoner og forskningskultur. Et tredje alternativ kan være at det etableres en felles institusjonell prosedyre for alle kandidater i forskerutdanning.

Etter forskningsdirektørens er det på nåværende tidspunkt ikke grunnlag for å treffe avgjørelser om institusjonelle ordninger for plagiatsjekk i forskerutdanningen. De kartlagte forskjellene i fakultetenes tilnærming og praksis kan imidlertid være et godt utgangspunkt for en utredning om hvilke ordninger for plagiatsjekk som kan være tjenlige for UiBs forskerutdanning. En slik eventuell videre utredning må ha en klar faglig forankring, men trekke veksler på institusjonens etiske og juridiske kompetanse.

Saken legges med dette frem for utvalget til orientering og drøfting.